

HOLY SEE PRESS OFFICE
OFICINA DE PRENSA DE LA SANTA SEDE

BUREAU DE PRESSE DU SAINT-SIEGE
PRESSEAMT DES HEILIGEN STUHLS

BOLLETTINO

SALA STAMPA DELLA SANTA SEDE

N. 0275

Venerdì 24.05.2002

Pubblicazione: Immediata

Sommario:

◆ **VIAGGIO APOSTOLICO DI SUA SANTITÀ GIOVANNI PAOLO II IN AZERBAIJAN E BULGARIA (22-26 MAGGIO 2002) - (V)**

◆ **VIAGGIO APOSTOLICO DI SUA SANTITÀ GIOVANNI PAOLO II IN AZERBAIJAN E BULGARIA (22-26 MAGGIO 2002) - (V)**

Alle 9.30 di questa mattina, lasciata la Nunziatura Apostolica di Sofia dopo la S. Messa celebrata in privato, il Santo Padre Giovanni Paolo II si reca in visita di cortesia al Presidente della Repubblica, S.E. il Sig. Georgi Parvanov, nel Palazzo Presidenziale.

[00873-01.01]

● **VISITA ALLA CATTEDRALE PATRIARCALE DI S. ALEXANDER NEVSKI, PER LA FESTA DEI SANTI CIRILLO E METODIO, A SOFIA**

Lasciato il Palazzo Presidenziale, il Papa si trasferisce alla Cattedrale Patriarcale di S. Alexander Nevski, per la festa nazionale dei Ss. Cirillo e Metodio di cui si celebra oggi la ricorrenza. Giovanni Paolo II arriva al termine della Celebrazione della Divina Liturgia presieduta dal Metropolita Galaktion, alla presenza del Patriarca Ortodosso della Bulgaria, Sua Santità Maxim, prima dell'inizio del "Moleben" in onore dei due Santi.

Il Santo Padre si reca poi a deporre un omaggio floreale presso il Monumento dei Ss. Cirillo e Metodio che si trova vicino alla Piazza della Cattedrale.

[00872-01.02]

• VISITA DI CORTESIA A SUA SANTITÀ IL PATRIARCA ORTODOSSO DELLA BULGARIA MAXIM E AL SANTO SINODO, NEL PALAZZO PATRIARCALE, A SOFIA DISCORSO DEL SANTO PADRE TRADUZIONE IN LINGUA ITALIANA TRADUZIONE IN LINGUA INGLESE TRADUZIONE IN LINGUA FRANCESE

Alle 11.30, Giovanni Paolo II si reca in visita di cortesia a Sua Santità il Patriarca Maxim e al Santo Sinodo, nel Palazzo Patriarcale, a Sofia. Il Papa porta in dono al Patriarca una reliquia di San Dasio, martirizzato durante le persecuzioni di Diocleziano nel 303 d.C. in Pannonia, i cui resti sono da secoli ad Ancona. Era stato lo stesso Santo Sinodo della Chiesa Ortodossa di Bulgaria, che intende celebrare i 1700 anni del martirio, a chiedere il dono di una reliquia del santo.

Nel Palazzo Patriarcale, dopo il discorso del Patriarca Maxim, il Santo Padre rivolge ai presenti il discorso che riportiamo di seguito:

DISCORSO DEL SANTO PADRE

Ваше Светейшество,
Почитаеми Митрополити и Епископи,
Скъпи Братя в Господа!

Христос възкресе!

1. Щастлив съм да се срещна с вас днес на 24 май, защото това е един особен ден, дълбоко вложен в моето сърце и в моя разум. Посещенията на Българските делегации, които се радвам да приемам всяка година на 24 май, още от началото на моето служение като Римски Епископ, са били за мен удобен случай за среща не само с благородния Български народ, но и с Православната Църква в България и с Ваше Светейшество, в лицето на Епископите, които Ви представляват.

Днес Господ ни позволява да се срещнем лично и да си разменим "целувката на мира". Благодарен съм за благоразположението, с което Ваше Светейшество и Светия Синод ми позволихте да осъществя то свое голямо желание, пазено от дълго време в сърцето ми. Дойдох при вас с чувство на уважение към мисията на Православната Църква в България, като желая да изразя почитта и зачитането си към вашата ангажираност в полза на този народ.

2. Независимо от сложните и трудни исторически обстоятелства през вековете, водената днес от Ваше Светейшество Църква знае как да възвестява с постоянство възплъщението на Единородния Син Божи и Неговото възкресение, като предава на всяко поколение Благата Вест на спасението. Също и днес, в началото на третото хилядолетие, тя свидетелства с нови сили за спасението, което Господ дарява на всеки човек, и предлага на всички непосрамващата надежда, от която се нуждае толкова много нашия свят.

Ваше Светейшество, посещението което за първи път в историята един Епископ на Рим прави в тази Страна, срещайки Ви заедно с представителите на Светия Синод, е наистина един радостен момент, защото е знак за постепенното израстване в Църковното общение. Този факт обаче не може да ни отклони от една откровена констатация: Господ Христос основа една единствена Църква, но ние днес се представяме на света разделени, като че ли Самият Христос е разделен. "Това разделение открито противоречи на Христовата воля и също така представлява съблазън за света, като разрушава святата причина за проповядването на Евангелието на всяка твар" /*Decr. Unitatis redintegratio, 1/*.

3. Съществуващото общение между нашите Църкви, познано в историята мъчителни разделения, "не без вина и от двете страни" *ibid., 3/*. "За съжаление тези грехове от миналото, продължават да ни изкушават и в настоящето, като все още правят така, че да се усеща тяхната тежест. Нужно е да се разкаем, призовавайки настоятелно Христовата милост.

"/Lettera Ap. *Tertio millennio adveniente, 34/*.

Въпреки всичко обаче, един факт ни утешава: настъпилото отдалечаване между католици и православни никога не е унищожавало тяхното горещо желание за възстановяване на пълното Църковно общение, за

да бъде изразявано по-видимо онова единство, за което Христос молеше Своя Отец. Днес можем да благодарим на Бога, заради заздравяването на съществуващите вече между нас връзки.

По този повод, Вторият Ватикански Събор подчертава, че Православните Църкви "притежават истинските Тайнства и най-вече, в резултат на Апостолската приемственост –Свещенството и Евхаристията" / *Decr. Unitatis redintegratio*, 15/. Също така Съборът припомня и признава, че "различните навици не се противопоставят ни най-малко на единството в Църквата, но напротив, допринасят немалко за изпълнението на нейната мисия, като затвърждават престижа ѝ" / *ibid.*, 16/, и добавя: "Съвършеното спазване на този не винаги зачитан традиционен принцип принадлежи към онези стойности, които са абсолютно необходими като предварително условие за възстановяване на единството" / *ibid.*/.

4. В хода на това изказване ние не можем да не отправим поглед към примера на единство през първото хилядолетие, който ни бе оставен съвсем конкретно от Светите братя Кирил и Методий, за които се пази жив спомен и се съхранява неизчерпаемо наследство във вашата Страна. От тяхното свидетелство могат да се поучат всички, които в политическата сфера са се ангажирали в процеса на Европейското обединение. И така, в търсенето на собствената си идентичност, Континентът ще трябва да се завърне към своите християнски корени. Цяла Източна и Западна Европа очаква общото сработване между католици и православни в защита на мира, справедливостта, човешките права и културата на живота.

Примерът на Светите братя Кирил и Методий ни се предлага като знак, преди всичко за единението между християните в единствената Христова Църква. Изпратени от Константинополския Патриарх в Европейския Изток, за да занесат истинската вяра на славянските народи на техния роден език – пред представените им препятствия от страна на съседните им Западни Епархии, смятащи за свое задължението да носят кръста Христов в славянските Страни – те дойдоха при Папата, за да искат от него потвърждаване на тяхната мисия./срв. *Epistola enc. Slavorum Apostoli*, 5/. Те са за нас " като обединяващо звено или като духовен мост между Източното и Западното предание на Вселенската Църква. За нас те са образец и също покровители в икуменическите усилия на сестрите Църкви от Изток и Запад, за преоткриване, чрез молитви и диалог, на видимото единство в съвършено и пълно общение, " общението, което... не представлява нито присвояване, нито пък сливане". Единството е среща в духа на истината и любовта, дадени на нас от Светия Дух" / *ibid.*, 27/.

5. Много се вълнувам, когато си спомням, по време на тази наша среща, за многобройните контакти между Католическата Църква и Православната Църква в България, започнали по време на Втория Ватикански Събор, на който тя изпрати свои наблюдатели. Вярвам, че тези директни, щастливо зачестили в последвалите години контакти, ще окажат положително въздействие върху богословския диалог, в който католици и православни ще бъдат ангажирани чрез създаването на специална смесена интернационална Комисия.

Точно, с намерението да насърча взаимното опознаване, взаимната любов и братското сработване, изпитвам щастието да даря на Българската Православна общност в Рим, за богослужебно ползване, храма Св. Св. Винкентий и Атанасий при *Фонтана ди Треви*, според условията, които ще трябва да установят нашите съответни делегати

Съвсем наскоро бях информиран, че през месец декеври, миналата година, на V-я Събор на Православната Църква в България, е била възстановена античната Доростолска /дн. Силистра/ Митрополия.

От онази област е произхождал младият войн Дасий, от чието мъченичество се навършват 1700 години. Като приех на драго сърце изразеното от вас желание – благодарение на щедроту благоразположение на Анконско-Озимската Епархия – с радост донесох със себе си една значителна реликва в дар за тази Църква.

6. Ваше Светейшество, най-накрая бих желал да изразя към Вас и към всички Епископи от вашата Църква своята искрена благодарност за оказаното ми посрещане. Силно съм развълнуван.

С братски чувства се моля, Господ да даде на Православната Църква в България смело да осъществява, заедно с Католическата църква, поверената ѝ евангелизаторската мисия в тази Страна.

Нека Бог благослови усилията на Ваше Светейшество, Митрополитите, Епископите, Клира, Монасите и Монахините, като дари с обилна духовна жътва апостолския труд на всички.

Нека, нежно почитаната от верните на Православната Църква в България, Света Богородица бди над вашата Страна, като я пази сега и винаги!

Христос възкресе!

[00856-02.03] [Testo originale: Bulgaro]

TRADUZIONE IN LINGUA ITALIANA

Santità,
Venerati Metropoliti e Vescovi,
e voi tutti, cari fratelli nel Signore!

Cristo è risorto!

1. Sono lieto di potervi incontrare oggi, 24 maggio, perché questo è un giorno particolare, iscritto profondamente nel mio cuore e nella mia memoria. Le visite delle Delegazioni bulgare che, fin dall'inizio del mio servizio quale Vescovo di Roma, ho avuto la gioia di ricevere in Vaticano il 24 maggio di ogni anno, sono state per me gradite occasioni di incontro non solo con la nobile Nazione bulgara, ma anche con la Chiesa ortodossa di Bulgaria e con Vostra Santità, nelle persone dei Vescovi che La rappresentavano.

Oggi il Signore ci permette di incontrarci di persona e di scambiarci "il bacio di pace". Sono grato per la disponibilità con cui Vostra Santità e il Santo Sinodo mi hanno consentito di realizzare un profondo desiderio, che nutro da tempo nel cuore. Vengo a voi con sentimenti di stima per la missione che la Chiesa ortodossa di Bulgaria sta svolgendo, e intendo testimoniare rispetto e apprezzamento per il suo impegno a vantaggio di queste popolazioni.

2. Lungo i secoli, nonostante vicende storiche complesse e a volte ostili, la Chiesa che Vostra Santità oggi guida ha saputo annunciare con perseveranza l'incarnazione dell'Unigenito Figlio di Dio e la sua risurrezione. Ad ogni generazione ha ripetuto la Buona Novella della salvezza. Anche oggi, all'inizio del terzo millennio, essa con forze rinnovate testimonia la salvezza che il Signore offre ad ogni uomo e propone a tutti la speranza che non delude e della quale il nostro mondo ha profondamente bisogno.

Santità, la visita, che per la prima volta nella storia un Vescovo di Roma compie in questo Paese, incontrandoLa assieme al Santo Sinodo, è giustamente un momento di gioia, perché è segno di una progressiva crescita nella comunione ecclesiale. Questo, tuttavia, non può distoglierci da una franca constatazione: Cristo Signore ha fondato la Chiesa una e unica, ma noi, oggi, ci presentiamo al mondo divisi come se Cristo stesso fosse diviso. "Tale divisione non solo contraddice apertamente alla volontà di Cristo, ma anche è di scandalo al mondo e danneggia la santissima causa della predicazione del Vangelo ad ogni creatura" (Decr. *Unitatis redintegratio*, 1).

3. La piena comunione fra le nostre Chiese ha conosciuto dolorose lacerazioni nel corso della storia, "talora non senza colpa di uomini di entrambe le parti" (*ibid.*, 3). "Tali peccati del passato fanno sentire ancora, purtroppo, il loro peso e permangono come altrettante tentazioni anche nel presente. E' necessario farne ammenda, invocando con forza il perdono di Cristo" (Lettera ap. *Tertio millennio adveniente*, 34).

Un dato, tuttavia, ci conforta: l'allontanamento avvenuto tra cattolici ed ortodossi non ha mai sopito in loro il desiderio di ristabilire la piena comunione ecclesiale, affinché fosse espressa con maggiore evidenza quell'unità per la quale il Signore ha pregato il Padre. Oggi possiamo rendere grazie a Dio perché i vincoli esistenti tra noi

si sono fortemente rinsaldati.

Già il Concilio Vaticano Secondo sottolineava, in proposito, che le Chiese ortodosse "hanno veri sacramenti e soprattutto, in forza della successione apostolica, il Sacerdozio e l'Eucaristia" (Decr. *Unitatis redintegratio*, 15). Il Concilio, inoltre, ricordava e riconosceva che "una certa diversità di usi e consuetudini... non si oppone minimamente all'unità della Chiesa, anzi ne accresce il decoro e non poco contribuisce al compimento della sua missione" (*ibid.*, 16), e aggiungeva: "La perfetta osservanza di questo tradizionale principio, invero non sempre rispettata, appartiene a quelle cose che sono assolutamente richieste come previa condizione al ristabilimento dell'unità" (*ibid.*).

4. Nell'affrontare questo discorso, non possiamo non volgere il nostro sguardo all'esempio di unità che nel primo millennio hanno concretamente offerto i Santi Fratelli Cirillo e Metodio, dei quali una viva memoria e una profonda eredità sono custodite nel vostro Paese. Alla loro testimonianza possono guardare coloro stessi che, in ambito politico, si stanno impegnando nel processo di unificazione europea. Nella ricerca della propria identità, infatti, il Continente non può non tornare alle sue radici cristiane. L'intera Europa, quella Occidentale e quella Orientale, attende il comune impegno di cattolici e di ortodossi in difesa della pace e della giustizia, dei diritti dell'uomo e della cultura della vita.

L'esempio dei Santi Cirillo e Metodio si propone come emblematico soprattutto per l'unità dei cristiani nell'unica Chiesa di Cristo. Inviati nell'Est europeo dal Patriarca di Costantinopoli per portare la vera fede ai popoli slavi nella loro lingua, di fronte agli ostacoli posti alla loro impresa dalle diocesi occidentali confinanti, che ritenevano loro responsabilità portare la Croce di Cristo ai Paesi slavi, vennero dal Papa per far autenticare la loro missione (cfr Epistola enc. *Slavorum Apostoli*, 5). Essi pertanto sono per noi "come gli anelli di congiunzione, o come un ponte spirituale tra la tradizione orientale e la tradizione occidentale, che confluiscono entrambe nell'unica grande tradizione della Chiesa universale. Essi sono per noi i campioni ed insieme i patroni nello sforzo ecumenico delle Chiese sorelle d'Oriente e d'Occidente, per ritrovare mediante il dialogo e la preghiera l'unità visibile nella comunione perfetta e totale, «l'unità che... non è assorbimento e neppure fusione». L'unità è l'incontro nella verità e nell'amore, che ci sono donati dallo Spirito" (*ibid.*, 27).

5. Mi è caro evocare, in questo nostro incontro, i molteplici contatti tra la Chiesa cattolica e la Chiesa ortodossa di Bulgaria, iniziati con il Concilio Vaticano Secondo al quale essa ha inviato i propri osservatori. Sono fiducioso che tali contatti diretti, felicemente incrementati negli anni scorsi, incideranno positivamente anche sul dialogo teologico, nel quale cattolici ed ortodossi sono impegnati per il tramite dell'apposita Commissione mista internazionale.

Proprio con l'intento di alimentare la conoscenza reciproca, la carità vicendevole e la fraterna collaborazione, sono lieto di offrire alla comunità ortodossa bulgara di Roma l'uso liturgico della chiesa dei Santi Vincenzo e Anastasio a Fontana di Trevi, secondo le modalità che i nostri rispettivi delegati dovranno determinare.

Sono stato informato poi che il 5E Concilio della Chiesa Ortodossa Bulgara ha ripristinato nello scorso dicembre la Metropoli di Silistra, l'antica Dorostol. Da quella regione proveniva il giovane soldato Dasio, del cui martirio ricorre quest'anno il 1700.mo anniversario. Accogliendo volentieri il desiderio manifestatomi, è con gioia che ho portato con me, grazie alla generosa disponibilità dell'Arcidiocesi di Ancona-Osimo, un'insigne reliquia del santo per farne dono a questa Chiesa.

6. Vorrei infine, Santità, esprimere a Lei e a tutti i Vescovi della Sua Chiesa il mio vivo ringraziamento per l'accoglienza che mi è stata riservata. Ne sono profondamente toccato.

Con sentimenti fraterni, assicuro la mia costante preghiera, affinché il Signore conceda alla Chiesa ortodossa di Bulgaria di realizzare con coraggio, insieme alla Chiesa cattolica, la missione di evangelizzazione che Egli le ha affidato in questo Paese.

Voglia Iddio benedire gli sforzi di Vostra Santità, dei Metropoliti e Vescovi, del Clero, dei Monaci e delle Monache, accordando un'abbondante messe spirituale alle fatiche apostoliche di ciascuno.

La Vergine Santissima, teneramente venerata dai fedeli della Chiesa ortodossa di Bulgaria, vegli su di essa e la protegga oggi e sempre!

Cristo è risorto!

[00856-01.01] [Testo originale: Bulgaro]

TRADUZIONE IN LINGUA INGLESE

Your Holiness,
Venerable Metropolitans and Bishops,
Dear Brothers in the Lord!

Christ is risen!

1. I am happy to meet with you today, 24 May, for this is a special day etched deep in my heart and memory. From the beginning of my service as Bishop of Rome, I have had the joy of welcoming Bulgarian delegations to the Vatican each year on this date, and these have been pleasant opportunities to meet not only the noble Bulgarian nation but also the Orthodox Church of Bulgaria and Your Holiness, in the person of the Bishops who have represented you.

Today the Lord enables us to meet personally and to exchange "the kiss of peace". I am grateful for the readiness with which Your Holiness and the Holy Synod permitted me to realize a deep desire which I have long nurtured in my heart. I come to you with a sense of esteem for the mission which the Orthodox Church of Bulgaria is undertaking, and I wish to express my respect and appreciation for your commitment to the good of the people of this land.

2. Down the centuries, despite the complex and at times hostile turn of historical events, the Church now led by Your Holiness has not failed in its steadfast proclamation of the Incarnation and Resurrection of the Only-Begotten Son of God. From generation to generation, your Church has passed on the Good News of salvation. Today too, at the beginning of the Third Millennium, your Church witnesses with renewed vigour to the salvation which the Lord offers to every person, and it holds out to all the hope which does not disappoint and of which our world has so great a need.

Your Holiness, this first time in history that a Bishop of Rome visits this land and meets you and the Holy Synod is rightly a moment of joy, because it is a sign of a gradual growth in ecclesial communion. Yet this cannot distract us from sincerely recognizing that Christ our Lord founded a single Church, while we today appear to the world divided, as if Christ himself were divided. "Such division openly contradicts the will of Christ, scandalizes the world, and damages that most holy cause, the preaching of the Gospel to every creature" (Decree on Ecumenism, *Unitatis Redintegratio*, 1).

3. The fullness of communion between our Churches has suffered grievous wounds in the course of history, "for which, often enough, people of both sides were to blame" (*ibid.*, 3). "These sins of the past unfortunately still burden us and remain ever present temptations. It is necessary to make amends for them, and earnestly to beseech Christ's forgiveness" (Apostolic Letter, *Tertio Millennio Adveniente*, 34).

One thing, however, consoles us: the estrangement between Catholics and Orthodox has never extinguished in them the desire to restore full ecclesial communion, so that the unity for which the Lord prayed to the Father might be manifested more clearly. Today we can give thanks to God that the bonds between us have been much strengthened.

In this regard, the Second Vatican Council stressed that the Orthodox Churches "possess true sacraments, above all – by apostolic succession – the Priesthood and the Eucharist" (Decree on Ecumenism, *Unitatis Redintegratio*, 15). Moreover, the Council recalled and recognized that "far from being an obstacle to the Church's unity, ... diversity of customs and observances only adds to her beauty and contributes greatly to the

accomplishment her mission" (*ibid.*, 16). And it added: "The perfect observance of this traditional principle, which has not always been observed, is required for any restoration of union" (*ibid.*).

4. In broaching this theme, we cannot fail to look to the example of unity offered in the first millennium in very concrete ways by the holy brothers Cyril and Methodius, whose memory in your land is so vivid and legacy so profoundly felt. Their witness is relevant even to those who, in the field of politics, are working to bring about European unification. In searching for its own identity, the Continent cannot but return to its Christian roots. The whole of Europe, both West and East, expects Catholics and Orthodox to work together for the defence of peace and justice, human rights and the culture of life.

The example of Saints Cyril and Methodius is above all emblematic for the unity of Christians in the one Church of Christ. They were sent to Eastern Europe by the Patriarch of Constantinople in order to bring the true faith to the Slav peoples in their own tongue; and in the face of obstacles placed on that path by the neighbouring Western dioceses, which claimed that it was their responsibility to bring the Cross of Christ to the Slav countries, they came to the Pope in order to have their mission confirmed (cf. Encyclical Epistle, Slavorum Apostoli, 5). For us, therefore, they are as it were "the connecting links or spiritual bridge between the Eastern and Western traditions, which both come together in the one great Tradition of the universal Church. For us they are the champions and also the patrons of the ecumenical endeavour of the sister Churches of East and West, for the rediscovery through prayer and dialogue of visible unity in perfect and total communion, 'the unity which...is neither absorption or fusion', [but which] is a meeting in truth and love, granted to us by the Spirit" (*ibid.*, 27).

5. As we meet today, I am glad to recall the many contacts between the Catholic Church and the Orthodox Church of Bulgaria, beginning with the Second Vatican Council, to which the latter sent observers. I am confident that these direct contacts, which happily have increased in recent years, will also have a positive impact on the theological dialogue in which Catholic and Orthodox are involved through the relevant Mixed International Commission.

Precisely with a view to increasing our knowledge of each other, our mutual charity and our fraternal cooperation, I am pleased to offer to the Bulgarian Orthodox community in Rome for their worship the use of the Church of Saints Vincent and Anastasius at the Trevi Fountain, according to the terms which our respective delegates will decide.

I have also been informed that last December the Fifth Council of the Bulgarian Orthodox Church re-established the Metropolitan See of Silistra, the ancient Dorostol. From that region came the young soldier Dasius, the 1700th anniversary of whose martyrdom occurs this year. Responding to the fervent appeals made to me, I have brought with me, with the generous agreement of the Archdiocese of Ancona-Osimo, a famous relic of the saint as a gift to this Church.

6. Finally, Your Holiness, I would like to express to you and to all the Bishops of your Church my deepest thanks for the welcome which has been given to me. I am very touched by it.

In a spirit of brotherhood, I assure you of my constant prayer, that the Lord will grant the Orthodox Church of Bulgaria to accomplish with courage, together with the Catholic Church, the mission of evangelization which he has entrusted to your Church in this land.

May God bless the efforts of Your Holiness, the Metropolitan and Bishops, the clergy, the monks and nuns, and grant to the apostolic efforts of each of you an abundant spiritual harvest.

May the Virgin most holy, tenderly venerated by the faithful of the Orthodox Church of Bulgaria, watch over your Church and protect it today and always!

Christ is risen!

[00856-02.01] [Original text: Bulgarian]

TRADUZIONE IN LINGUA FRANCESE

Sainteté,
Vénérés Métropolitites et Évêques,
et vous tous, chers Frères dans le Seigneur !

Christ est ressuscité !

1. Je suis heureux de pouvoir vous rencontrer aujourd'hui, 24 mai, car c'est un jour particulier, profondément inscrit dans mon cœur et dans ma mémoire. Les visites des Délégations bulgares que, depuis le début de mon ministère comme Évêque de Rome, j'ai eu la joie de recevoir au Vatican le 24 mai de chaque année, ont été pour moi d'agréables occasions de rencontres non seulement avec la noble Nation bulgare, mais aussi avec l'Église orthodoxe de Bulgarie et avec Votre Sainteté, en la personne des Évêques qui La représentaient.

Aujourd'hui, le Seigneur nous permet de nous rencontrer personnellement et d'échanger le «baiser de paix». Je suis reconnaissant à Votre Sainteté et au Saint-Synode pour la disponibilité avec laquelle ils m'ont permis de réaliser un profond désir, que je nourrissais depuis longtemps dans mon cœur. Je viens à vous avec des sentiments d'estime pour la mission que l'Église orthodoxe de Bulgarie accomplit, et j'entends lui témoigner respect et considération pour son engagement au service de son peuple.

2. Au long des siècles, malgré des situations historiques complexes et parfois hostiles, l'Église que guide aujourd'hui Votre Sainteté a su annoncer avec persévérance l'incarnation du Fils unique de Dieu et sa résurrection. À chaque génération, elle a retransmis la Bonne Nouvelle du salut. Aujourd'hui encore, en ce début du troisième millénaire, elle continue, avec des forces renouvelées, à témoigner du salut que le Seigneur offre à chaque personne, proposant à toutes l'espérance qui ne déçoit pas et dont notre monde a profondément besoin.

Cette visite qu'un Évêque de Rome accomplit dans ce pays pour la première fois dans l'histoire, rencontrant Votre Sainteté avec le Saint-Synode, est bien sûr un moment de joie, car c'est le signe d'une croissance progressive dans la communion ecclésiale. Cela ne peut toutefois nous dispenser d'une franche constatation: le Christ Seigneur a fondé une Église une et unique, mais nous, aujourd'hui, nous nous présentons au monde divisés, comme si le Christ lui-même était divisé. «Une telle division contredit ouvertement la volonté du Christ, et est un sujet de scandale pour le monde et une source de préjudices pour la très sainte cause de la prédication de l'Évangile à toute créature» (Décret *Unitatis redintegratio*, n. 1).

3. La pleine communion entre nos Églises a connu de douloureuses déchirures au cours de son histoire, «parfois non sans la faute des hommes de l'une et l'autre partie» (*ibid.*, n. 3). «Malheureusement, ces péchés du passé font encore sentir leur poids et demeurent, même à l'heure actuelle, comme des tentations. Il est nécessaire d'en faire amende honorable, en invoquant avec force le pardon du Christ» (Lettre apostolique *Tertio millennio adveniente*, n. 34).

Cependant, un élément nous reconforte: l'éloignement qui s'est produit entre catholiques et orthodoxes n'a jamais étouffé en eux le désir de rétablir la pleine communion ecclésiale, afin que cette unité pour laquelle le Seigneur a prié le Père soit exprimée de manière plus évidente. Nous pouvons aujourd'hui rendre grâce à Dieu car les liens qui existent entre nous se sont fortement resserrés.

Le Concile Vatican II soulignait déjà à ce propos que les Églises orthodoxes «ont de véritables sacrements, et avant tout, en vertu de la succession apostolique, le sacerdoce et l'Eucharistie» (Décret *Unitatis redintegratio*, n. 15). En outre, le Concile rappelait et reconnaissait qu'une «certaine diversité des mœurs et des coutumes [...] ne s'oppose pas du tout à l'unité de l'Église, mais accroît même sa beauté et contribue, pour une part non négligeable, à l'accomplissement de sa mission» (*ibid.*, n. 16), ajoutant que «le respect parfait de ce principe traditionnel, qui, à la vérité, n'a pas été toujours observé, fait partie des conditions préalables absolument nécessaires pour rétablir l'union» (*ibid.*).

4. En abordant cette question, nous ne pouvons pas ne pas tourner notre regard vers l'exemple d'unité offert au premier millénaire par les saints Frères Cyrille et Méthode, dont votre pays conserve une vive mémoire et un profond héritage. Ceux qui, dans le monde politique, travaillent actuellement au processus d'unification européenne peuvent s'inspirer de leur témoignage. Dans sa recherche de son identité, en effet, le Continent européen ne peut pas ne pas revenir à ses racines chrétiennes. L'Europe tout entière, occidentale et orientale, attend l'engagement commun des catholiques et des orthodoxes en faveur de la paix et de la justice, des droits de l'homme et de la culture de la vie.

L'exemple des saints Cyrille et Méthode revêt une valeur emblématique avant tout pour l'unité des chrétiens dans l'unique Église du Christ. Envoyés dans l'Est de l'Europe par le Patriarche de Constantinople pour porter la vraie foi aux peuples slaves dans leur langue, devant faire face aux obstacles mis par les diocèses occidentaux voisins qui considéraient comme de leur responsabilité propre de porter la Croix du Christ aux pays slaves, ils vinrent trouver le Pape afin de faire authentifier leur mission (Cf. Encyclique *Slavorum apostoli*, n. 5). Voilà pourquoi ils sont pour nous «comme les maillons d'unité, ou comme un pont spirituel, entre la tradition orientale et la tradition occidentale qui convergent *l'une et l'autre* dans *l'unique* grande Tradition de l'Église universelle. Ils sont pour nous les champions et en même temps les patrons de l'effort œcuménique des Églises sœurs d'Orient et d'Occident pour retrouver, par le dialogue et la prière, l'unité visible dans la communion parfaite et totale, 'l'unité qui [...] n'est pas absorption, ni même fusion'. L'unité est la rencontre dans la vérité et dans l'amour que nous donne l'Esprit» (*ibid.*, n. 27).

5. À l'occasion de notre rencontre, il m'est agréable d'évoquer les multiples contacts entre l'Église catholique et l'Église orthodoxe de Bulgarie, qui ont débuté avec le Concile Vatican II auquel votre Église avait envoyé ses propres observateurs. Je suis sûr que ces contacts directs, qui se sont heureusement intensifiés au cours des années, auront aussi une influence positive sur le dialogue théologique, dans lequel les catholiques et les orthodoxes sont engagés par l'intermédiaire de la Commission mixte internationale *ad hoc*.

C'est précisément dans l'intention de nourrir la connaissance réciproque, la charité mutuelle et la collaboration fraternelle que je suis heureux d'offrir à la communauté orthodoxe bulgare de Rome l'usage liturgique de l'église *Santi Vincenzo e Anastasio a Fontana di Trevi*, selon les modalités que nos délégués respectifs devront déterminer.

J'ai en outre été informé que le cinquième Concile de l'Église orthodoxe bulgare a rétabli en décembre dernier la Métropole de Silistra, l'antique Dorostol. C'est de cette région que provenait le jeune soldat Dasius, dont on célèbre cette année le dix-septième centenaire du martyre. Accueillant volontiers le désir qui m'a été manifesté, c'est avec joie que j'ai apporté avec moi, grâce à la généreuse disponibilité de l'archidiocèse d'Ancône-Osimo, une relique insigne du saint, pour en faire don à cette Église.

6. Je voudrais enfin, Sainteté, vous exprimer, ainsi qu'à tous les Évêques de votre Église, mes vifs remerciements pour l'accueil qui m'a été réservé. J'en suis profondément touché.

Avec des sentiments fraternels, j'assure l'Église orthodoxe de Bulgarie de ma prière constante, afin que le Seigneur lui permette de réaliser avec courage, en même temps que l'Église catholique, la mission d'évangélisation qu'Il lui a confié dans ce pays.

Puisse Dieu bénir les efforts de Votre Sainteté, des Métropolitains et des Évêques, du clergé, des moines et des moniales, en accordant une abondante moisson spirituelle aux charges apostoliques de chacun.

Que la Vierge Marie, vénérée avec tendresse par les fidèles de l'Église orthodoxe de Bulgarie, veille sur elle et la protège aujourd'hui et toujours !

Christ est ressuscité !

